

Een onafhankelijk oordeel vormen én partijen verbinden

In gesprek met **Fieke van der Lecq** over haar rol als **regeringscommissaris**

Sinds 1 januari 2024 is Fieke van der Lecq Regeringscommissaris transitie pensioenen. Fieke is hoogleraar en bezet de leerstoel Pensioenmarkten aan de School of Business and Economics van de Vrije Universiteit Amsterdam. Ze kent de pensioenwereld al geruime tijd. Ze draagt ook de nodige ervaring met zich mee in toezichhoudende functies en met het geven van bestuurlijk advies. Wat doet een regeringscommissaris? En hoe ziet Fieke haar rol in de pensioentransitie?

De rol van een regeringscommissaris

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is een ingewikkelde. Een onafhankelijk persoon die dat in de gaten houdt en het proces bevordert, is geen overbodige luxe. Zo ontstond de wens vanuit de Eerste Kamer om een regeringscommissaris aan te wijzen. En dat werd Fieke. Ze brengt gedurende de pensioentransitie onafhankelijk advies uit aan de Minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen over de voortgang van de transitie. ‘Toen ik de oproep zag, dacht ik direct: dat ben ik! Dat past me helemaal’, zegt ze. ‘Ik ben altijd al een onafhankelijk denker geweest, dus ik vond het gaaf om deze vrije rol te vervullen. Ik kon me ook goed voorstellen dat het zowel voor de politiek als voor de direct betrokkenen belangrijk is dat de pensioentransitie een succes wordt. Daar wil ik me als regeringscommissaris graag voor inzetten.’

Een fascinatie voor pensioen

‘Alles wat er tussen de pensioeninleg en de pensioenuitkering gebeurt vind ik interessant’ vertelt Fieke, ‘De meeste mensen die in de pensioenwereld werken, richten zich alleen op sociale partners, fondsen, verzekeraars, pensioenuitvoerders of vermogensbeheerders. Ik vind het allemaal interessant en vind het vooral boeiend hoe deze partijen onderling met elkaar samenwerken. Dat is ook de kern van mijn leerstoel Pensioenmarkten aan de Vrije Universiteit. Pensioenen zijn vakmatig ingewikkeld, dus je bent nooit uitgeleerd. Ze zijn ook maatschappelijk interessant: het is voor iedereen belangrijk en er gaat veel geld in om.’

De eerste acties als commissaris

Fieke vertelt dat ze al vroeg bij de transitie betrokken is. In 2016 heeft ze als Kroonlid in de Commissie Toekomst Pensioenstelsel van de SER een prototype van het nieuwe pensioencontract opgeleverd, dat aan de basis lag van het Pensioenakkoord. Na het wetgevingstraject een tijdje van een afstand te hebben gevolgd, kwam ze als lid van de commissie-Parameters weer dichterbij de ontwikkelingen en nu staat ze er als regeringscommissaris er weer middenin.

‘Samen met mijn secretaris Gerben Kerkhof, die mij goed ondersteunt, ben ik snel gestart met kennismakingsgesprekken bij pensioenfondsen, verzekeraars, uitvoeringsorganisaties, ICT-leveranciers, koepelorganisaties, externe toezichthouders, werkgevers en werknemers. Zij vormen met elkaar de keten van de transitie. Bij alle schakels doe ik een steekproef om te toetsen of het klopt wat ik denk dat gaande is. Concrete data over de voortgang van de transitie is daarbij ook belangrijk. Die zal een belangrijke basis vormen voor mijn advies.’

‘Ik vind het nuttig om te weten hoe partijen zelf vinden dat ze in de wedstrijd zitten, maar ik geef ook terug hoe anderen naar hen kijken.’

‘Doe het snel, doe het goed en houd het zo simpel mogelijk.’

‘Ook word ik al actief vanuit het veld benaderd over specifieke punten die het transitieproces raken, zoals bijvoorbeeld het hoorrecht. De invulling van het hoorrecht leidt nog wel eens tot ongenoegen. Toch is het hoorrecht van belang om de visies van alle betrokkenen serieus mee te wegen. Daarom hoop ik op een passende invulling. Daarbij kan ik alleen maar iedereen op het hart drukken dat het betrekken van deelnemers geen last is maar een lust. Neem het hoorrecht serieus en doe er je voordeel mee!’

Het open gesprek

‘Ik wil een echte gesprekspartner zijn voor alle partijen en ze met elkaar verbinden’, zegt Fieke. ‘Het helpt dat ik uit de sector kom en voor veel mensen een bekende ben. Dat wil niet zeggen dat ik minder onafhankelijk ben, maar het gesprek komt inhoudelijk wel sneller op gang.’ In de gesprekken gaat Fieke altijd op zoek naar eventuele knelpunten: Waar loop je tegenaan? Hoe kan dit beter? En wat zijn good practices die anderen ook kunnen toepassen? ‘We gaan een open gesprek aan,’ zegt ze. ‘Ik vind het nuttig om te weten hoe partijen zelf vinden dat ze in de wedstrijd zitten, maar ik geef ook terug hoe anderen naar hen kijken. Daarbij blijft de informatie die ik krijg in de gesprekken vanzelfsprekend vertrouwelijk. Die vertrouwelijkheid is een belangrijke voorwaarde om partijen de ruimte te geven open te zijn.’

De eerste rapportage

Voor de zomer publiceert Fieke haar eerste rapportage. Wat kunnen we daarvan verwachten? ‘In de rapportage ga ik een uitspraak doen over de haalbaarheid van de uiterste datum van 1 januari 2028. En ga ik in op het verloop van de transitie als geheel, met toelichtingen op de schakels in de keten die ik eerder noemde. Daarnaast wil ik me focussen op het belang van een snelle leercurve. We hebben te maken met een traject dat voor iedereen nieuw is, met korte tijdslijnen. Het traject is bewerkelijk en het moet heel precies. Dus is het extra belangrijk dat je van elkaar leert. Hoe beter de kwaliteit, hoe sneller het gaat.’

We maken belangrijke keuzes voor de toekomst

‘In dit stadium is het belangrijk dat werkgevers en werknemers doen wat van ze wordt verwacht: kom snel met een transitieplan en zorg dat dit goed is. First time right is het devies. Anders kan het bestuur geen goed implementatieplan maken,’ adviseert Fieke. ‘Ga geen ‘cao’tje spelen’ en wacht niet tot het laatste moment, maar neem het serieus en doe het met je volle aandacht, ook bij het hoorrecht. Het zijn belangrijke keuzes voor de toekomst. Het is ook hét moment om het verleden achter je te laten, en met een schone lei te beginnen. Houd de nieuwe regeling zo eenvoudig mogelijk en vermijd nieuwe toeters en bellen, want die leiden tot fouten en vertragingen. Kortom: doe het snel, doe het goed en houd het zo simpel mogelijk. Heb je daar hulp bij nodig? Dan heb je veel mogelijkheden. Je kunt bijvoorbeeld hulp vragen aan het fonds, gebruikmaken van voorbeeldberekeningen, voorbeeldteksten en andere bouwstenen. Die vind je bijvoorbeeld op werkenaanonspensioen.nl. Je staat er niet alleen voor. Zet ‘m op!’

